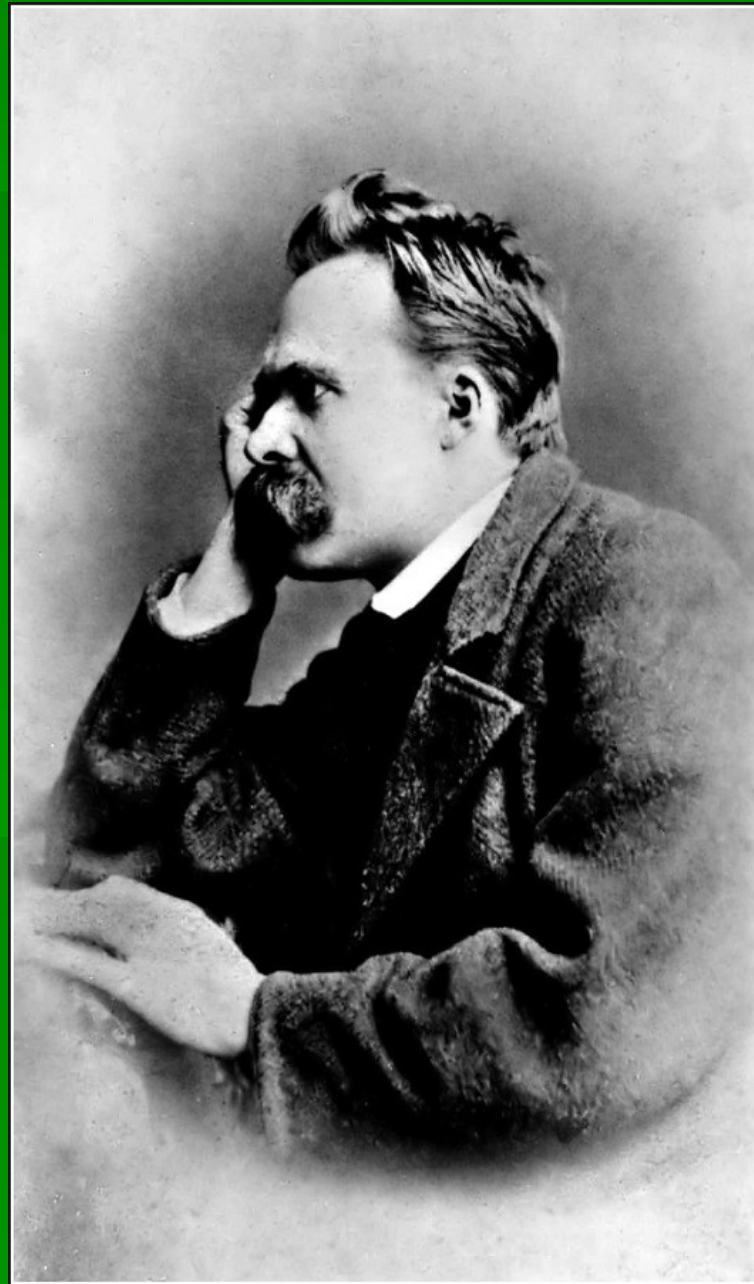

Moeilijkheden

Over Nietzsches filosofie

Friedrich Nietzsche (1844 - 1900)

Levensloop

- 1849 vader (dominee) overlijdt
- 1865 ontdekt Schopenhauer
- 1868 ontmoet Richard Wagner
- 1869 - 1879 hoogleraar filologie in Basel
- 1879 - 1889 vrije filosoof (Sils Maria, Genua, Nice, Turijn)
- 1889 - 1900 waanzin (verzorgd door moeder en door zus Elisabeth)

Tijdgenoten

- Arthur Schopenhauer (1788 – 1860)
- John Stuart Mill (1806 – 1873)
- Charles Darwin (1809 – 1892)
- Otto von Bismarck (1815 – 1898)
- Richard Wagner (1813 - 1883)
- Karl Marx (1818 – 1883)
- Fjodor Dostojevski (1821 - 1881)
- August Strindberg (1849 - 1912)

Ideeën

- Vrijdenker
- Het dionysische en het apollinische
- Übermensch
- Wil tot macht
- Herenmoraal en slavenmoraal
- Eeuwige terugkeer

Moeilijkheden

- Wenselijkheden:
  - lijden
  - ellende
  - ziekte
  - mishandeling
  - vernedering
  - zelfverachting
  - faalangst
  - verslagenheid
- Daardoor is Nietzsches werk de grootste schenking aan de mensheid tot nu toe

Pijn en lust

- Aristoteles: “Wie wijs is, streeft naar pijnloosheid, niet naar lust.”
- Schopenhauer: “Het gelukkigste lot is dat van de mens die zonder groot leed, lichamelijk of geestelijk, het leven doorkomt.”
- Nietzsche, na zijn breuk met Schopenhauer: “Willen jullie de pijn van de mensen onderdrukken en reduceren, wel, dan moeten jullie ook hun vermogen tot vreugde reduceren en onderdrukken.”

Übermensche

- Montaigne, Abbé Galiani, Goethe, Stendhal
- Kenmerken:
  - Nieuwsgierig
  - Artistiek begaafd
  - Sterke geslachtsdrift
- Wie goed wil zijn moet pijn lijden
  - Perfectie vraagt oefening

Bergen

- De top bereiken vereist afzien.
- Ongenaakbare gletsjers voeden vruchtbare bodems.
- Alles ten goede gebruiken: goed bouwland vereist mest, regen en zonneschijn.

Pijn gebruiken

- Pijn is vaak teken dat er iets mis is
- Kan tot iets goeds of iets slechts leiden
- Hangt af van de instelling en wilskracht van de pijnlijder
- Montaigne: doe je voordeel met tegenslagen

Rafael

- Ernst van de ambachtsman:
  - Neem de tijd
  - Eerst leren delen te vormen
  - Dan grote gehelen maken
- Moeilijkheden:
  - Sublimeren
  - Vergeestelijken
  - Uit de weg ruimen

Goed en kwaad

- Fraaie bloemen hebben onooglijke wortels
  - Sublimatie van haat, hebzucht, jaloezie, heerszucht
- Heftige en schrikwekkende hartstochten
→ hoge cultuur
- Geen vernietiging van het kwaad, maar gematigde ontlading
- Waarde van de dingen niet afmeten aan lust en leed
  - Het gaat om het scheppend vermogen

Christendom

- “Het is onfatsoenlijk tegenwoordig nog christen te zijn”
- Christendom en drank ontmoedigen ons onze problemen te koesteren
  - “de twee grote Europese narcotica, alcohol en christendom”
- Christendom is vergoelijking van zwakheden
  - “religie van de behaaglijkheid”

Acceptatie

- Belangrijkste eigenschap van een edel mens: iemand zijn die niet meer ontkent
- “De grootste ziekte der mensen is ontstaan uit de bestrijding hunner ziekten”
- Onmiddellijk werkzame middelen maken de kwaal vaak erger

Vragen 1

- Maakt lijden iemand tot een wijzer mens?
- Is het verkeerd om te streven naar geluk?
- Wie wat wil bereiken moet pijn lijden?
- Moet je pijn en onlust vermijden of moet je “groots en meeslepend leven”?
- Pijn reduceren = vermogen tot vreugde reduceren?
- Übermensch: is totale autonomie het beste dat we kunnen bereiken?

Vragen 2

- Kun je alles bereiken wat je wilt als je er maar hard genoeg voor werkt?
- En is dat dan ook de moeite waard?